

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 14 maart 2015 / 23 adar 5775, Wajakheel-Pekoedé, Sjemot/Exodus 35:1 - 40:38

Tanach blz. 182 - 196

Haftara: Ezra 7:1 - 28

Tanach blz. 1637 - 1660

Commentaar: rabbijn Josh Weinberg, President of the [Association of Reform Zionists of America](#) (ARZA), de Verenigde Staten

Vertaling: Jochanan Belinfante

[Het Engelse origineel](#)

Bijdragen uit verantwoordelijkheid

Het koude woestijnzand ging tussen mijn tenen zitten toen ik stilletjes over een klein stukje van de Arava woestijn liep. De kleurschakeringen van de vroege ochtendzon glinsterden op de bergen van Edom. De pure schoonheid van mijn omgeving en van diegenen die daar hun leven leven, maakte mij een moment sprakeloos. Dit kortstondige, vergankelijke moment van één-zijn met de natuur onderging een transformatie toen ik de tuin in stapte. De prachtige kleuren van smaragd, lapis lazuli en scharlakenrood vingen mijn blik en de geuren van lavendel, salie en munt dompelden mij in een allesomvattende, zintuiglijke belevenis.

Ik stond in het midden van het Centrum voor Creatieve Ecologie van kibboets Lotan en kreeg in een flits een beeld van de *misjkan bamidbar*, het Tabernakel in de woestijn. Het werd gebouwd met zo veel kleur en precisie dat het inspireerde tot ontzag; en daarbij werd gebruik gemaakt van alle ruwe materialen die woestijnbewoners ter beschikking staan. En vanwege die ontzagwekkende kleuren en precisie werd het *misjkan* een centraal instituut voor een zich formerend volk en een waarlijk product van onze collectiviteit.

Deze week sluiten wij het boek Sjemot af met het lezen van sidrot Wajakheel en Pekoedé. In Pekoedé leren wij over de belangrijke en gevarieerde rollen die gespeeld werden door figuren als Itamar ben Aharon HaCohen en Betsalel Ben Oeri Ben Hoer. En we leren hoe zij elkaar nauwkeurig aanvulden en door hun verschillende vaardigheden gezamenlijk in te zetten erin slaagden om zowel esthetiek als efficiëntie te bewerkstelligen. Volgens Rasji bouwde Betsalel de buitenkant van het *misjkan* en daarna maakte hij de verschillende gebruiksvoorwerpen:

„Hier is niet geschreven ‘wat’ [de Eeuwige] *geboden had*, maar: ‘alles’, *wat de Eeuwige Mosjé geboden had*, zelfs bij zaken die zijn meester [Mosjé] hem niet gezegd had, [maar die hij uit zichzelf oordeelde te moeten doen,] stemde zijn gedachte overeen met wat aan Mozes op Sinaï was gezegd. Want Mosjé gebod Betsalel eerst de voorwerpen te maken, daarna de ‘Woning’; [hierop zei hem Betsaleel: de gewoonte van de wereld is, om eerst een huis te maken, en daarna plaatst men voorwerpen daarin; toen zei hij hem: zo ook heb ik gehoord uit de mond van de Heilige, geloofd zij Hij; Mosjé zei tot hem [Be’tsel El = Betsalel] *in de schaduw Gods* was u, want zeker, zo heeft de Heilige, geloofd zij Hij, mij geboden. En zo heeft hij ook eerst de ‘Woning’ en daarna de voorwerpen gemaakt. (Rasji over Sjemot 38:22, in de vertaling van A.S. Onderwijzer, red.).

Betsalel (volgens Rasji) is een belangrijk voorbeeld, die ons toont hoe wij de instituties dienen op te bouwen en ze dan te ‘vullen’. Stel je voor dat wij vandaag de dag een centraal instituut hadden voor het gehele joodse volk. Hoe zouden wij dat opbouwen? Hoe zou het er uit zien? Hoe zouden wij beslissen wie Betsalel zou zijn, wie de functie van Itamar zou krijgen, wie de eer zou hebben Oholiav ben Achisamach te zijn, die de opdracht had om te werken met alle middelen, kleuren en decoratieve materialen? Natuurlijk zou dat niet gemakkelijk zijn en ik ben ervan overtuigd dat niemand zich kan voorstellen dat er op een simpele manier besluiten zouden worden genomen en dat het in de hedendaagse joodse wereld eenvoudig zou zijn dit werk te delegeren.

De eerste vraag die velen zouden stellen is: Hoe betalen we dit?

Het antwoord is gemakkelijk en kregen we vier weken geleden toen het Sjabbat Sjekaliem was. Op Sjabbat Sjekaliem herinneren wij ons de oeroude jaarlijkse belasting, die bekend staat als de ‘halve sjekel’. Deze jaarlijkse belasting, in het Hebreeuws de *machatsiet hasjekel*, moest op de 1ste van de maand nissan betaald worden. Eén maand eerder, op de 1ste van de maand adar, begonnen de rechtbanken herinneringen sturen over deze bijbelse verplichting. Ter herinnering, Sjabbat Sjekaliem is de eerste van vier toegevoegde lezingen gedurende of onmiddellijk vóór de maand adar en de Tora-lezing op deze Sjabbat wordt aangevuld met de verzen Sjemot 30:11-16, die Gods gebod aan Mosjé - aangaande de eerste gift van de halve sjekel - betreffen.

Volgens de tekst van Sjemot 30:11-16, is de verplichting om een halve sjekel te geven als een offer aan God, verbonden aan de volkstelling; en het offeren was bindend voor allen die geteld waren, vanaf de leeftijd van twintig en ouder. Volgens de tekst is dit offeren van een vast bedrag een losgeld aan God voor elk geteld persoon, gegeven om de uitbraak van een plaag onder hen te voorkomen gedurende de volkstelling.

De halve sjekel werd gezien als een preventieve maatregel in de strijd tegen een potentiële fysieke strijd. Hoe zou dat er vandaag de dag uitzien? Als zionisten, hebben wij natuurlijk ook een centrale instelling: Israël en de daarmee verbonden nationale instituten als [Jewish Agency for Israël](#) (JAFI), the [World Zionist Organization](#) (WZO) en het [Jewish National Fund](#) (KKL). Elk van deze organisaties vervullen soortgelijke functies als Betsalel en Itamar: het ontwerpen, vormgeven en bouwen van onze joodse samenleving in Israël.

Als Reform-Joden hebben wij een belangrijke mogelijkheid om ervoor te zorgen dat wij vertegenwoordigd zijn en in staat zijn om een bijdrage te leveren aan het ontwerp en de vormgeving van onze centrale organisaties. Elk lid van onze beweging en al onze gemeenten moeten eraan worden herinnerd dat wij niet alleen verantwoordelijk zijn voor het geven van (de moderne equivalent) van onze halve sjekel, maar dat wij ook naar *ohel moë*, de tent van samenkomst moeten komen om de ARZA's en ARZENOE's van deze wereld te helpen ‘pekoedé’ te zijn: dat wil zeggen als lid mee te tellen, als iemand die zijn teken achter laat. Ik ben enthousiaster dan ooit om het heilige werk aan de bouw van onze *misjkan* voort te zetten en het te vullen met kleur, inhoud en hulpbronnen.

Eerdaags zullen velen van ons over de hele wereld betrokken zijn bij de verkiezingen voor de [World Zionist Congress](#). Wij zullen bouwen aan ons *misjkan* - onze centrale organisatie. Elke stem en elke halve sjekel is essentieel voor het creëren van een Israël dat ontzag oproept, dat alle Joden vertegenwoordigt, en een plek is waar wij trots op kunnen zijn.

Kwantiteit is niet altijd een teken van kwaliteit. Maar aantallen tellen wel degelijk. Laat ons allen 'pekoedé hakehilla' zijn en verantwoordelijkheid op ons nemen. Bij het afsluiten van het boek Sjmot hebben wij de kracht van onze gehele beweging nodig.

Chazak chazak wenitchazeek! En Sjabbat Sjalom.